

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Механіко-математичний факультет
Кафедра математичної статистики і диференціальних рівнянь

Затверджено

На засіданні
кафедри математичної статистики і
диференціальних рівнянь
механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 22.06.2023 р.)

Завідувач кафедри:

Олег БУГРІЙ

Силабус з навчальної дисципліни
“ Моделі ризику та їхнє застосування ”,
що викладається в межах ОПШ
“ Статистичний аналіз даних ”
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 112 - Статистика

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Моделі ризику та їхнє застосування
Адреса викладання дисципліни	Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка, вул. Університетська 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет Кафедра математичної статистики і диференціальних рівнянь
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	11 - Математика та статистика 112 – Статистика
Викладачі дисципліни	Ярова Оксана Анатоліївна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математичної статистики і диференціальних рівнянь
Контактна інформація викладачів	oksana.yarova@lnu.edu.ua , http://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/yarova_o_a ; Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка, вул. Університетська 1, м. Львів, 79000
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю): ауд. 267, головний корпус ЛНУ ім. І. Франка, вул. Університетська 1, м. Львів, 79000
Сторінка курсу	https://new.mmf.lnu.edu.ua/course/abr-112-mag
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Моделі ризику та їхнє застосування” є вибірковою дисципліною з спеціальності 112-Статистика для освітньої програми “Статистичний аналіз даних”, яка викладається в 1-му семестрі в обсязі 6-ох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Поняття ризику є базовим в актуарній математиці. Воно пов’язане з невизначеністю можливих втрат, впливає зі специфіки різних явищ природи і видів людської діяльності. Коли говорять про страхову справу, то в першу чергу мають на увазі фінансові збитки. Саме для того, щоб позбутися фінансових втрат, пов’язаних з невизначеністю, укладають договори страхування. Фінансовий ризик і пов’язана з ним небезпека банкрутства є характерними особливостями роботи кожної страхової компанії, а забезпечення фінансової стійкості – головним завданням її керівників. Оцінка ризику (тобто фінансових втрат страхової компанії, пов’язаних з виплатами за страховими позовами) становить значний інтерес для ефективного управління страховою компанією
Мета та цілі дисципліни	<i>Мета:</i> надати студентам знання про основні моделі ризику та їх застосування в страхуванні <i>Цілі:</i> забезпечити знайомство студентів з інструментами визначення та побудови моделей ризику
Література для вивчення дисципліни	1. Зінченко Н.М. Ядренко М.Й. Математичні моделі в теорії ризику. – К.: РВЦ «Київський університет» 2000. – 21с. 2. Пономаренко О.І. Моделі страхування та теорія ризику. – К. : ВПЦ «Київський університет», – 2008. – 183с. 3. Бондаренко Я.С. ,Турчин В.М. , Турчин Є.В. Теорія ризику в страхуванні. Основні поняття , приклади, задачі. – Д. : РВВ ДНУ, 2010.

	– 180с. 4. Korolov L.B., Sinai Y.G. Theory of Probability and Random Processes. – Berlin: Springer-Verlag, 2nd edition, 2007. 5. Шебаніна О.В. Актуарна математика: методичні рекомендації до практичних занять. – Миколаїв, Миколіївський національний аграрний університет, 2020. – 42 с. 6. Василевич Л.Ф., Семеняка С.О. Фінансова математика: навч. посібник. Київ: університет імені Б. Грінченка, 2020 – 228 с. 7. Мішура Ю.С. Випадкові процеси: теорія, статистика, застосування : підручник / Ю.С. Мішура, К.В. Ральченко, Г.М. Шевченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2021- 496 с.
Обсяг курсу	Загальний обсяг: 180 годин. Аудиторних занять: 64 год., з них 32 год. лекційних та 32 год. практичних занять. Самостійної роботи: 116 год.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення даного курсу студент повинен: знати: основні моделі ризику; вміти: використовувати теоретичні знання для розв'язування задач.
Ключові слова	Моделі ризику, страхування, банкрутство.
Формат курсу	Очний
Теми	Тема 1. Дискретні моделі індивідуальних позовів Тема 2. Неперервні моделі індивідуальних позовів Тема 3. Спеціальні умови страхування Тема 4. Моделі процесу позовів Тема 5. Математична модель індивідуального позову Тема 6. Математична модель колективного позову Тема 7. Наближення для розрахунку банкрутства Тема 8. Динамічна модель банкрутства
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення даного курсу студентам потрібні базові знання з: - актуарна математика; - фінансова математика; - математична статистика.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Інформаційні методи (лекція, бесіда, ілюстрація, демонстрація); дедуктивні методи на основі узагальнень; евристичні методи (проблемна лекція); інтерактивні методи (дискусія)
Необхідне обладнання	Комп'ютер із необхідним програмним забезпеченням, доступ до Internet мережі.
Критерії оцінювання (окремо для кож-	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • Контрольні роботи: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів

ного виду навчальної діяльності)	50. • підсумковий тест: 50% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Списування та втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в написанні завдань є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані при поточному контролі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку чи екзамену.	Дискретні моделі індивідуальних позовів Неперервні моделі індивідуальних позовів Спеціальні умови страхування Моделі процесу позовів Математична модель індивідуального позову Математична модель колективного позову Наближення для розрахунку банкрутства Динамічна модель банкрутства
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

**Схема курсу “ Моделі ризику та їхнє застосування ”
для студентів спеціальності 112 – Статистика**

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1	Моделі ризику та банкрутства	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
2	Дискретні моделі індивідуальних позовів	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
3	Генератриси та перетворення Лапласа	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
4	Неперервні моделі індивідуальних позовів	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
5	Колоквіум 1	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
6	Спеціальні умови страхування	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
7	Моделі процесу позовів	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
8	Моделі процесу позовів	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
9	Математична модель індивідуального позову	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
10	Колоквіум 2	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
11	Математична модель індивідуального позову	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
12	Математична модель колективного позову	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
13	Наближення для розрахунку банкрутства	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень

14	Динамічна модель банкрутства	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
15	Динамічна модель банкрутства	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
16	Колоквіум 3	лек.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
1	Моделі ризику та банкрутства	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
2	Дискретні моделі індивідуальних позовів	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
3	Генератриси та перетворення Лапласа	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
4	Неперервні моделі індивідуальних позовів	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
5	Контрольна робота 1	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
6	Спеціальні умови страхування	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
7	Моделі процесу позовів	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
8	Моделі процесу позовів	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
9	Математична модель індивідуального позову	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
10	Контрольна робота 2	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
11	Математична модель індивідуального позову	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
12	Математична модель колективного позову	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
13	Наближення для розрахунку	практ.	[1-7]+сайт	2	1 тиждень

	банкрутства		курсу		
14	Динамічна модель банкрутства	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
15	Динамічна модель банкрутства	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
16	Контрольна робота 3	практ.	[1-7]+сайт курсу	2	1 тиждень
Разом:				64	–
Викладач: Ярова О.А.					